

EXECUTION OF JUDGEMENTS ON PERSONS SENTENCED TO LIFE IMPRISONMENT TO MEET THE REQUIREMENTS OF JUDICIAL REFORM IN VIETNAM TODAY

Assoc. Prof. Dr. Truong Thi Hong Ha and Bachelor Dinh Kieu Trang

Department of Judicial Reform
Party Central Committee's Commission for Internal Affairs

In recent years, implementing the renewal policy as well as the policy of judicial and administrative reform of the Party and State, Vietnam has obtained important achievements in all aspects with economic development, political stability, expanded foreign relations, and guaranteed security and social order and safety. In addition, the Law on Execution of Criminal Judgments has been promulgated and amended many times by the National Assembly, making an important contribution to the institutionalization of the Party's guidelines and the State's humanitarian policy for inmates. As a result, the execution of criminal judgments has seen many positive changes. Security and safety of detention facilities and accommodation establishments have been guaranteed; and the correctional education of prisoners has been increasingly effective, ensuring human rights. Besides the achievements, there are still many shortcomings, especially in the context that many new laws have just come into force, such as the 2015 Law on Enforcement of Custody and Temporary Detention and the Law on Organization of Criminal Investigation Bodies, and the 2015 Penal Code and the 2015 Criminal Procedure Code. This requires a quick implementation process to ensure the rights of people serving imprisonment sentences. Therefore, it needs research and evaluation of legal regulations and realities of execution of criminal judgments on persons with life imprisonment regarding policies, conditions and accessibility to rehabilitation, thus proposing measures to guarantee their rights in line with the humanitarian policy of the Vietnamese Party and State as well as international human rights standards.

MAIN CONTENTS

1. Legal regulations on policies, conditions and accessibility to rehabilitation for persons with life imprisonment sentence in Vietnam

Firstly, the 2013 Constitution recognizes and guarantees the implementation of human rights and citizens' rights, requiring the continued renovation and perfection of the legal system, particularly the Penal Code, the Criminal Procedure Code and the Law on Execution of Criminal Judgments as important legal tools in ensuring and protecting human rights and fundamental rights of citizens for persons sentenced to life imprisonment.

Clause 2, Article 14 stipulates: "Human rights and citizens' rights may not be limited unless prescribed by a law solely in case of necessity for reasons of national defense, national security, social order and safety, social morality and community well-being".

Article 67: "The State shall build a revolutionary People's Public Security force that is regular, well-trained and gradually modernized, as the core to safeguard national security, ensure social order and safety, and prevent and fight crime."

Secondly, the 2015 Penal Code and the Law on Amendments to the 2015 Penal Code, the 2015 Criminal Procedure Code and the 2019 Law on Execution of Criminal Judgments add many provisions demonstrating the humanity for people serving life in prison.

- Clause 3, Article 40, the 2015 Penal Code stipulates that the death sentence shall not be executed when the sentenced person is 75 years of age or older; and the person sentenced to death for embezzlement or taking bribes, after being sentenced, has returned at least three thirds of the property embezzled or bribes taken, and closely cooperated with the authorities in the process of investigation or trial, or has made reparation in an effort to atone for the crime. This provision opens a way to life for people sentenced to death by life imprisonment, and at the same time defines the responsibility in preventing and fighting corruption of life-term inmates so that they can become useful citizens.

- The Penal Code 2015 supplements many provisions on reducing the declared sentences for a person convicted of multiple crimes with the sentence for one of which being life imprisonment. It stipulates the sentence serving duration to be considered for the first commutation for those who are entitled to reduction of part of their penalty but commit a new crime in the direction of stipulating the sentence serving duration to be considered for the first commutation based on the level of seriousness of the new criminal act. The law also supplements regulations on consideration of sentence reduction for a person who is sentenced to death and receives a commutation, or a person sentenced to death in the case entitled to exemption of execution. Accordingly, the first commutation may only be given after the convict has served the sentence for 25 years. Nevertheless, he/she must serve the sentence for at least 30 years in reality.

- The 2015 Penal Code, revised in 2017, adds a completely new provision on conditional parole. It stipulates that inmates who have served their sentences for a certain period of time and satisfy the provisions of the Code may be considered for a community sentence but must perform certain obligations within the probation period¹.

¹According to Articles 66 and 106 of the 2015 Penal Code, revised in 2017, (for people under 18 years old), the probation period is exactly equal to the time of serving the remaining prison sentence. If, during the probation period, the parolee intentionally violates his/her obligations twice or more and

Article 66 of the 2015 Penal Code, revised in 2017, provides that a person serving an imprisonment sentence (prisoner) may be granted parole when all of the following conditions are satisfied: a) The prisoner does not have prior criminal record; b) The prisoner shows remarkable improvements; c) The prisoner has a fixed residence; d) The prisoner has served additional penalties being fines, compensation for damage and legal costs; dd) The prisoner has served at least 15 years of life imprisonment commuted to determinate imprisonment. In case a prisoner who is a wounded soldier, sick soldier, member of a martyr's family, aged 70 or older, a person suffers from a serious physical disability or extremely serious physical disability, a woman raising a child under 36 months of age must serve at least 12 years of a life imprisonment sentence commuted to determinate imprisonment.

- The 2015 Penal Code has a new provision on violations against regulations on detention, affirming the strictness of the law (Article 388) in order to ensure security and safety for detention facilities, contributing to improving the effectiveness of the fight against violations, creating a healthy environment for inmates and cleaning up the contingent of officials.

- The 2019 Law on Execution of Criminal Judgments has amended and supplemented many provisions related to the implementation of policies for inmates in a more humane manner, best ensuring the rights of prisoners in the process of serving sentences (there is no distinction between life-term imprisonment and fixed-term imprisonment) in the protection of life, health and property, and respect for honor and dignity (Article 27). It stipulates the admission of persons serving jail sentences (Article 28). The law features specific provisions on those to be detained separately (Article 30), regulations on classification of serving prison sentences (Article 35), regulations on persons who have their sentences temporarily suspended for being seriously ill or showing signs of mental illness that needs a medical assessment (Article 37), regulations on re-integration into the community (Article 45), and regulations on prisoners receiving money by post (Clause 4, Article 52). The law also adds one section with 16 articles stipulating conditional parole (Section 3, Chapter III includes 16 articles from Article 57 to Article 72).

In addition, the 2019 Law on Execution of Criminal Judgments also stipulates that inmates have the obligations of complying with legally effective court judgments and decisions, and decisions of criminal judgment execution management agencies and criminal judgment enforcement agencies during the execution of criminal judgments, and other decisions of competent State agencies; abiding by the rules of the detention facility and the emulation standards for serving sentences; following requests, orders and instructions of officials of the detention facility; working, studying, and learning an occupation

is fined for administrative violations two times or more, the court may issue a decision forcing the parolee to return to prison to execute the remainder of the prison sentence.

according to regulations. Inmates who damage, lose or destroy other people's assets must compensate for them.

- The 2016 Law on Belief and Religion stipulates inmates' freedom of belief and religion, ensuring that life-term prisoners have the right to use scriptures and express their trust in beliefs and religions.

- The 2014 Law on Organization of the People's Courts and the 2014 Law on Organization of the People's Procuracies also have provisions related to the execution of criminal judgments to ensure the principle: "The judgments and decisions of the court that have come into force must be executed and respected by agencies, organizations and all citizens. Individuals, agencies and organizations concerned, within the ambit of their responsibilities, must strictly abide by court judgments and decisions and take responsibility before law for such observance. Within their respective responsibilities, state agencies, commune, ward and township administrations and citizens must coordinate with agencies and organizations tasked with executing court judgments and decisions in the execution of judgments". Accordingly, regarding inmates sentenced to life imprisonment, the court has the right to issue judgment execution decisions or decisions entrusting the execution of criminal judgments and decisions on postponing or temporarily suspending the execution of prison sentences; prepare a dossier requesting amnesty (special subjects) and assist the Amnesty Advisory Council in implementing the amnesty. At the same time, the court has jurisdiction to consider the decision on conditional parole.

For the procuracies, the Law on Organization of the People's Procuracies clearly stipulates the function of supervising the execution of prison sentences, managing and educating persons serving prison sentences in accordance with the legal provisions; and at the same time ensures that human rights and other legitimate rights and interests of inmates that are not restricted by law must be respected and protected.

Thirdly, life-term prisoners are one of the subjects covered by the Law on Amnesty², which represents a major policy of the Party and State, demonstrating the guarantee and promotion of human rights in Vietnam as well as the fine tradition of our nation. It reflects strictness in adjudicating offenders, as well as leniency and humanity towards inmates showing improvements in the rehabilitating process to help them return to the community as good and useful citizens.

Clause 1, Article 3 of the 2018 Law on Amnesty stipulates: "Amnesty is a special clemency of the State through the President's decisions to grant parole to those sentenced to term imprisonment and life imprisonment on the

²Amnesty is one of the legal institutions specified in Articles 88 and 91 of the Constitution of the Socialist Republic of Vietnam, institutionalized by the 2007 Law on Amnesty and now the 2018 Law on Amnesty and other relevant legal documents.

occasion of great national events and anniversaries or in special cases.” As such, amnesty is a special clemency of the State through the President’s decisions to grant parole to those sentenced to term imprisonment and life imprisonment on the occasion of great national events and anniversaries or in special cases to meet requirements of the State’s internal and external relations. In special cases, the President shall consider and decide on special amnesty regardless of these occasions.

In order to be granted special amnesty, life-term prisoners must fully meet the following condition: serving life imprisonment sentence which has been commuted to term imprisonment. To be proposed for special amnesty, such a person must fully meet the conditions prescribed in Article 11 of the Law. At the same time, they must meet the conditions specified in Article 11 of the Law on Amnesty, such as having made great improvements, showing a good sense of rehabilitating and being classified “fairly good” or “good” in serving prison sentence in accordance with the Law on Execution of Criminal Judgments. A person whose life imprisonment sentence already commuted to term imprisonment must have served his imprisonment term for at least 14 years or 17 years (depending on type of crime). If he continues to be granted a reduction of the imprisonment sentence-serving term, the reduced period will not be included in the period he has served his imprisonment sentence. In order to be granted amnesty by the State President upon each drive of amnesty, persons sentenced to imprisonment for corruption crime or some other crimes shall have completely served their additional penalties including paying fines, damage compensations and legal costs, returning assets, or other civil obligations. They must have fulfilled or partially performed the obligation to return assets, compensate for damage, or other civil obligations but fall into extremely difficult economic circumstances in the case where there are no conditions for further execution of the remaining sentence according to the provisions of the Law on Execution of Civil Judgments on persons sentenced to imprisonment who are yet to serve additional penalties including fines, damage compensations, legal costs or other civil obligations. In case the obligations to return assets and pay compensation for damage, or other civil obligations to property not owned by the State must be performed, it needs the judgment creditor’s consent to postpone the judgment execution or he/she does not request the judgment execution. When granted amnesty, the beneficiary must not adversely affect security and order.

The 2018 Law on Amnesty specifically stipulates that persons sentenced to imprisonment for the following 16 crimes are not eligible for amnesty even though they fully meet the conditions specified in Article 11. They are high treason; carrying out activities aimed at overthrowing the people’s administration; espionage; infringing upon territorial security; rebellion;

terrorism aiming to oppose the people's administration; sabotaging physical-technical foundations of the State of Vietnam; producing, storing, spreading or disseminating information, documents or objects aiming to oppose the State of Vietnam; disrupting security; destroying detention facilities; terrorism; undermining peace, waging war; crime against humanity; war criminal; recruiting, training or using mercenaries; and being a mercenary. Thus, if the 2007 Law on Amnesty stipulates the judgment or decision of the Court for a person who is lodging an appeal according to cassation or retrial procedures and is not eligible for amnesty, Clause 2, Article 12 of the 2018 Law on Amnesty narrows those who are not eligible for amnesty. Accordingly, only persons with the judgment, part of the judgment or decision of the Court being appealed in the direction of aggravating criminal responsibility, are not proposed for amnesty.

2. The implementation of legal regulations on policies, conditions and accessibility to rehabilitation for persons with life imprisonment sentence in Vietnam

2.1. Advangted

Firstly, the detention regime for life-term prisoners shall comply with the provisions of the Law on Execution of Criminal Judgments in terms of procedure, order and time for sending people sentenced to life imprisonment to serve the sentence and publicizing the place receiving them.

The right implementation of regulations has basically overcome the situation of prolonging the detention time of people sentenced to life imprisonment whose sentences have taken legal effect in detention camps. At the same time, the reception of life-term prisoners is strictly carried out, ensuring the right people and complete dossiers. It is necessary to comply with regulations on sending notices to the court that has issued the judgment execution decision, the inmate's family and diplomatic missions (for foreigners) and notify civil judgment enforcement agencies of cases with additional penalties such as fines or civil compensation so that agencies, organizations and family know where the prisoner is serving his/her sentence and the agency responsible for incarcerating, educating and rehabilitating the inmate.

Secondly, the classification and detention of inmates are specified and organized routinely to ensure strict discipline, creating a safe and healthy educational environment for the sentence serving of inmates with life imprisonment.

Circular No. 17/2020/TT-BCA dated February 18, 2020 of the Minister of Public Security stipulates the internal regulations of inmate detention

facilities, creating the legal basis for life-term prisoners to exercise their basic rights; and at the same time identifies the prohibited acts in the detention camp. The Circular also features regulations on visit, consular contacts, and people who come to work and coordinate in organizing educational activities at detention facilities. Therefore, over the past time, prisons have seen a gradual decrease in activities that disrupt order and oppose law enforcement officers. Escape manifestations have been reduced and the number of inmates violating the detention rules and regulations were detected in time. In prisons, there is no collective disturbance or opposition. Life-term prisoners are entitled to welcoming visitors, receiving gifts and letters, and making phone calls to their relatives, which is not different from those of inmates with termed imprisonment. Inmates are allowed to engage in production to improve their lives, buy essential goods by the depository book, with the prices publicly listed, and have more living needs met. There is no life-term prisoner being exhausted. Every year, prisons hold inmates' family conferences to announce the results of rehabilitation and discuss measures to coordinate in educating inmates. This has a good effect.

Thirdly, the policies on food, clothing, studying, living, medical treatment and education, rehabilitation, vocational consultancy and training activities for prisoners have many innovations and are strictly implemented according to regulations³, reflecting humanity and creating a favorable environment for life-term inmates to study, work and rehabilitate.

In order to improve the material and spiritual life of prisoners, recently, the Ministry of Public Security has promulgated the prison rules and the regulation on democracy in the prison as well as regulations on conciliation activities and the inmate self-management board. It issued four standards of emulation for serving prison sentences and regulations on classification of emulation in serving prison sentences. The ministry has coordinated with the Ministry of Justice, the Ministry of Education and Training, the Ministry of Labor, Invalids and Social Affairs, information and education agencies, the Vietnam Women's Union, the Vietnam Youth Federation, the Vietnam Lawyers' Association and a number of agencies and organizations conducting scientific research on education in promulgating joint circulars guiding the legal and civic education, knowledge dissemination and vocational training for inmates, and implementing many activities to popularize the guidelines and policies of the Party and State, and laws among inmates; coordinate in the education of female and adult prisoners and help them reintegrate into the community; and organize classes for illiterate prisoners. Some camps have opened Vietnamese language classes for foreign prisoners to serve the management and education of them

³On November 9, 2020, the Government issued Decree 133/2020/ND-CP detailing the implementation of a number of articles of the Law on Execution of Criminal Judgments.

while serving their sentences. Prisons have also paid attention to opening vocational training classes, and granting certificates to prisoners in order to create opportunities for them to find jobs and stabilize their lives when they get out of prison⁴;

Some life-term prisoners who have many previous convictions and frequently violate the rules, and are classified as “bad” received special attention to become better, thus reducing negative lifestyles and limiting violations. Prisons regularly organized supplementary education activities, emulation movements in serving prison sentences, and activities of art, physical training and sports clubs to meet spiritual needs of prisoners. Therefore, the number of prisoners with poor performance dropped to 5.54% in 2018 from 9.51% in 2011. The number of inmates who have their sentences reduced and temporarily suspended, and are granted amnesty is on the rise⁵.

Disease prevention and control work has been organized orderly and prisons have been invested with clean water systems. Prisoners in critical conditions are treated in an infirmary or hospital (or the clinic in a local hospital)⁶.

Fourthly, the organization of the prison sentence execution apparatus has been consolidated in the direction of streamlining the staff and improving the quality and qualifications of correctional officers and soldiers. Prisons have been invested in facilities and equipment, step by step meeting the international integration process.

In recent years, all prisons have been upgraded to ensure detention conditions according to the Law on Execution of Criminal Judgments (2.2sq.m per inmate). Many prisons have invested in building domestic wastewater treatment and irrigation systems, canals, water reservoirs and prison cells; and expanding canteens and classrooms. Life-term inmates are allowed to watch television, meet their families, and contact their relatives by phone more often. The policies on food, clothing, accommodation and health care have been guaranteed to help inmates with life imprisonment feel secure to rehabilitate and strive for amnesty or parole.

⁴As of 2018, 46 out of 54 prisons had established vocational training centers for inmates, focusing on such occupations as garment, construction, carpentry, mechanics, embroidery, handicrafts, cultivation, animal husbandry, and agricultural product processing.

⁵ From 2011 to May 2018, there were three drives of amnesty and parole for 44,397 prisoners. In 2021, 3,026 inmates serving prison sentences, three being temporarily suspended from serving prison sentences, six being postponed sentence serving are eligible for amnesty.

⁶50 out of 54 prisons have built separate treatment rooms for prisoners at district health centers and provincial hospitals.

The criminal judgment execution management authority of the Ministry of Public Security has participated in organizing the Asian and Pacific Conference of Correctional Administrators, attended the Annual Conference of the International Corrections and Prisons Association, as well as visited and exchanged experience with many countries. It also had dialogues with many delegations of correctional managers from other countries as well as international and regional human rights organizations. Therefore, publicity and transparency in prison management have been ensured.

The inspection and examination of prisons have been carried out regularly to promptly detect, correct and handle violations; propose competent authorities amend and supplement legal regulations on criminal judgment execution. In addition, attention has been paid to the settlement of complaints and denunciations of inmates serving life behind bars in accordance with the competence, order, procedure and time limit prescribed in the Law on Complaints, the Law on Denunciations, and the Law on Execution of Criminal Judgments.

Fifthly, community re-integration for life-term prisoners has received due attention.

Many agencies, departments, social organizations and people have actively participated in management and education activities, helping people who have completed their jail sentences to have a stable life and earn an honest penny. Typically, the model "Ho Chi Minh City fund for reformed inmates", "Entrepreneurs with Security and Order" funds of Thanh Hoa and Dong Nai provinces as well as many other models of Da Nang city and Bac Ninh and Nam Dinh provinces.

Thus, over the past time, the legal regulations on policies, conditions, and accessibility to rehabilitation for life-term prisoners in Vietnam have changed a lot and improved in the direction of better guaranteeing the rights and legitimate interests of inmates serving life in prison. Attention has been paid to educating, correcting and converting prisoners by righteousness and generosity, and helping them to reintegrate into the community; regimes and policies for prisoners have been guaranteed while prison facilities improved. The correctional practitioners have been given professional training to ensure regularity and professionalism. These outstanding results contributed to ensuring the strictness of the law; respecting, protecting and ensuring human rights; maintaining political stability, social order and safety; and creating a favorable environment for socio-economic development.

2.2. Difficulties, obstacles and reasons

a) Difficulties and obstacles

Firstly, some legal provisions are not consistent, so the application process has still shown embarrassment.

Many prisons were embarrassed in detaining transgender people and determining the gender of prisoners with unclear gender; dealing with inmates who suspend serving their sentences and handing over those having their sentences temporarily suspended due to serious illness for treatment at the hospital to the authorities of the communes, wards or townships where they reside; the right to use scriptures, express trust in beliefs and religions, including some emerging religions; the right to marriage between a life-term prisoner with a person sentenced to death, and the right to donate body parts, donate or deposit sperms in a sperm bank, etc.

Secondly, community re-integration has not been paid much attention by many localities, especially arranging accommodations for former prisoners and stabilizing their life, employment and psychology, etc.

Thirdly, amnesty work has not been done regularly. Despite the large number of people granted amnesty, there are no binding legal provisions on conditions for prisoners after they re-integrate into society, so the policy failed to show seriousness, especially compared to the form of conditional parole granted to those serving life behind bars.

Fourthly, regarding the detention management, in some places, inspection and control of prisons and jail cells have been loosened, so the phenomena of escaping and committing new crimes in the prison, especially accidents and injuries caused by fighting, have still occurred; the illegal concealment and use of communication devices, drugs and prohibited objects is still complicated;

Fifthly, the quality of education and correction remains low, with unsuitable educational methods.

Sixthly, the physical facilities in prisons are still inadequate. There are shortcomings in the planning, design and construction of jail cells and facilities serving detention. Tools to support detention are not enough to meet the actual needs. Some devices are not guaranteed.

Seventhly, the professional qualifications and legal knowledge of correctional practitioners are not good and yet to really meet the requirements.

b) Reasons

Firstly, the objective reasons are the large number of convicts and the nature of dangerous crimes, which puts pressure on the management, detention and rehabilitation work.

Secondly, the need to ensure the rights of life-term prisoners is increasing while the law is not appropriate.

Thirdly, the time spent in prison is long during which there are many changes and fluctuations in the families, so life-term inmates are psychologically unstable and worried about their families and relatives, affecting their rehabilitation process.

Fourthly, the coordination between relevant agencies has not been consistent and synchronous in the process of receiving inmates released from prison to integrate into the locality and community. Local authorities have not properly identified their responsibilities, shown lack of activeness, and had a psychology of depending on police agencies.

Fifthly, prisons are pressured and embarrassed for life-term inmates suffering from serious diseases such as HIV and other diseases.

Sixthly, the implementation of the rules in the prisons has not yet received the intensive attention of the leaders. The units have implemented the work slowly and inconsistently to officers on duty and prisoners as well as have not yet set out appropriate forms and methods to organize the implementation of the prison's rules... If this situation persists in the near future, it will be one of the visible risks directly affecting prison safety, thus failing to manage and educate inmates to become useful citizens for society when they re-integrate into community and to perform the task of organizing and managing State management on the execution of imprisonment sentences⁷.

3. Solutions to ensure the rights of life-term prisoners in Vietnam

3.1. Raising awareness and renovating the dissemination and education of laws on human rights for life-term prisoners.

In order to realize the humanitarian policy of the Party and State towards life-term prisoners while serving their imprisonment sentences, it is necessary to renew the forms of law dissemination and education⁸, strengthen the application of information technology, and make these activities target inmates, their families and the whole society. Only in this way will the inmates voluntarily reform themselves, receive medical treatment, learn new occupations and find opportunities to integrate into society, thus gaining sympathy from their families and society. Renovating the way of thinking and eliminating prejudices and discrimination against life-term prisoners are also needed. Another solution is removing the psychological barriers of inmates serving life in jail for their sins to orient a good future for them.

3.2. Building and perfecting legal documents governing relevant issues

Currently, the Law on Execution of Criminal Judgments and the Law on Amnesty took effect and have proven effective in reality. However, in the coming time, it is necessary to build legal documents detailing and guiding the implementation of the Law on Execution of Criminal Judgments, with necessary adjustments based on the characteristics of life-term prisoners.

⁷Some issues raised in organizing for prisoners to observe prison rules in the current situation <http://congan.travinh.gov.vn/ch26/278.prt>

⁸Ngoc Han, the management and education of inmates https://dongthap.gov.vn/web/ca/chi-tiet-bai-viet/-/asset_publisher/wbj7qfWZntAi/content/id/5782582?plidlayout=15249

3.3. Renovating policies, conditions and accessibility to rehabilitation

It is necessary to study and renovate contents, programs and methods of education and vocational training for prisoners in a practical and effective manner in order to turn them into useful citizens, and prevent them from recommitting crimes if granted amnesty or conditional parole. Vocational training for life-term prisoners needs to ensure that they can use that profession during the rehabilitation process in the prison, and also in the locality where they live when they integrate into society. Prisons need to coordinate with businesses to engage in vocational education and training and to employ prisoners when they are granted amnesty or parole.

3.4. Strengthening supervision

Strengthening supervision, inspection and timely detection of violations in the process of detention and correction; ensuring mechanisms, policies, living and working conditions, vocational training, medical examination and treatment for prisoners serving life sentence; and correcting loopholes, shortcomings and mistakes in the management, education and rehabilitation of inmates and resolutely handle violations strictly.

3.5. Connecting life-term prisoners with society

It is necessary to promote the role of local authorities and socio-political organizations in order to facilitate economic development, and to pay attention to the families and relatives of life-term inmates so that they can recognize that the Party and State do not leave them behind. The State fully ensures not only the rights of life-term prisoners but also the interests of their families so that they can feel secure in studying and reforming themselves.

Prisons should create many conditions for inmates serving life in jail to update information about the localities, the country and the world. Well-reformed prisoners should be rewarded with meetings and meals with their relatives./.

REFERENCES

Journal

1. Dao Tri UC, *Criminal policy reflected in the 2015 Penal Code*, [2017] Legal Science, Ho Chi Minh City University of Law
2. Le Huu Tri, '*Assure human rights of people sentenced to prison in Vietnam's criminal judgment execution*' PhD thesis in jurisprudence, Assoc.Prof.Dr. Tran Van Do (2017)
3. Tran DinhNha, '*The issue of transfer of convicts in relations between our country and other countries*' [September 2006], State and law, no. 221
4. Pham Thi Quynh anh, '*Improving the effectiveness of international cooperation in the transfer of people serving prison sentences*' [2015], Legislative research, no. 2

Website

5. Ngoc Han, Inmate education and management, https://dongthap.gov.vn/web/ca/chi-tiet-bai-viet/-/asset_publisher/wbj7qfWZntAi/content/id/5782582?plidlayout=15249
6. Hai Lam Phuong, '*Consulting and disseminating humanitarian criminal laws and policies for prisoners*' <https://lmhtx.binhthuan.gov.vn/1327/32856/65786/580259/tim-hieu-phap-luat/tu-van-pho-bien-chinh-sach-phap-luat-hinh-su-nhan-dao-cho-pham-nhan.aspx>
7. Phuong Loan, '*Life without reduction of sentence: contrary to humanitarian policy?*' <https://plo.vn/phap-luat/chung-than-khong-giam-an-trai-chinh-sach-nhan-dao-569808.html>
8. Dang Van Thu, '*Some experience in Criminal Judgment Execution Supervision*' <https://vksbachiang.gov.vn/chuyendephaluat/59/7236>

**LIST OF LEGAL DOCUMENTS
ON THE EXECUTION OF PRISON SENTENCES**

1. International covenant on Civil and Political rights (Adopted and open for signature, ratification and accession by States under Resolution No. 2200 (XXI) of December 16, 1966 entry into force 23 March 1976, in accordance with article 49)
2. . Law on Execution of Criminal Judgments 2019.
3. Decree No. 64/ND-CP dated July 28, 2011 of the Government providing for the implementation of compulsory medical treatment measures.
4. Decree No. 133/2020/ND-CP dated November 9, 2020 of the Government detailing the implementation of a number of articles of the Law on Execution of Criminal Judgments.
5. Circular No. 04/2010/TTLT-BCA-BYT dated August 9, 2010 of the Ministry of Public Security and the Ministry of Health guiding the medical examination and treatment for persons held in custody, temporary detention, prisoners, Campers in compulsory education institutions, reformatory school students at State hospitals.
6. Circular No. 02/2015/TTLT-BCA-BQP-BYT dated January 22, 2015 of the Ministry of Public Security, the Ministry of National Defense and the Ministry of Health guiding the management, care, consultation, and control work. provide treatment for people living with HIV and prevent HIV infection in prisons, detention camps, detention houses, compulsory education institutions, reformatories.
7. Circular No. 04/2018/TTLT-BCA-BQP-TANDTC-VKSNDTC dated February 9, 2018 of the Ministry of Public Security, the Ministry of National Defense, the Supreme People's Court, and the Supreme People's Procuracy decided to coordinate in implementing the provisions of the Criminal Procedure Code 2015 on conditional release from prison.
8. Circular No. 01/2020/TTLT-BCA-BQP-TANDTC-VKSNDTC dated June 17, 2020 of the Ministry of Public Security, Ministry of National Defense, Supreme People's Court, Supreme People's Procuracy Regulations on coordination in the extraction of prisoners and students who are serving educational judicial measures at reformatories to serve investigation, prosecution and trial.
9. Circular No. 10/2020/TT-BCA dated February 6, 2020 of the Minister of Public Security providing for prohibited items to be brought into prison inmates' detention facilities and the seizure and handling of prohibited objects.

10. Circular No. 14/2020/TT-BCA dated February 10, 2020 of the Minister of Public Security detailing the regime of meeting, receiving gifts and communicating with prisoners.
11. Circular No. 14/2020/TT-BCA dated February 18, 2020 of the Minister of Public Security promulgating the internal regulations of inmate detention facilities.
12. Circular No. 45/2020/TT-BCA dated May 15, 2020 of the Minister of Public Security stipulating standards and norms of medical equipment at medical facilities providing medical examination and treatment for prisoners, inmates, students and persons held in custody or temporary detention.

THI HÀNH ÁN PHẠT TÙ ĐỐI VỚI PHẠM NHÂN TÙ CHUNG THÂN ĐÁP ỨNG YÊU CẦU CẢI CÁCH TƯ PHÁP Ở VIỆT NAM HIỆN NAY

PGS.TS.Trương Thị Hồng Hà và CN.Đinh Kiều Trang

Vụ Cải cách tư pháp, Ban Nội chính Trung ương

Trong những năm vừa qua, thực hiện đường lối đổi mới, chủ trương cải cách tư pháp, cải cách hành chính của Đảng và Nhà nước ta, đất nước đã đạt được những thành tựu quan trọng trên các lĩnh vực đời sống xã hội, kinh tế phát triển, chính trị ổn định, quan hệ đối ngoại được mở rộng, an ninh trật tự, an toàn xã hội được bảo đảm. Cùng với đó, Luật thi hành án hình sự đã được Quốc hội ban hành và nhiều lần sửa đổi để góp phần quan trọng trong việc thể chế hoá chủ trương của Đảng, chính sách nhân đạo của Nhà nước đối với người chấp hành án phạt tù. Nhờ đó, công tác thi hành án hình sự đã có nhiều chuyển biến tích cực. Công tác bảo đảm an ninh, an toàn các cơ sở giam giữ, cơ sở lưu trú được đảm bảo; công tác giáo dục cải tạo phạm nhân ngày càng có hiệu quả cao, đảm bảo quyền con người. Bên cạnh những thành tựu đạt được, vẫn còn nhiều vướng mắc, bất cập, nhất là trong điều kiện nhiều đạo luật được ban hành mới có hiệu lực như Luật thi hành tạm giữ, tạm giam năm 2015, Luật Tổ chức cơ quan điều tra hình sự, Bộ luật hình sự và Bộ luật tố tụng hình sự năm 2015 đòi hỏi quá trình triển khai phải nhanh chóng, bảo đảm quyền của người chấp hành án phạt tù. Do đó, cần có nghiên cứu, đánh giá quy định pháp luật và thực tiễn công tác thi hành án phạt tù đối với phạm nhân chấp hành án phạt tù chung thân về chế độ, điều kiện, khả năng tiếp cận phục hồi để trên cơ sở đó đề xuất giải pháp bảo đảm quyền của phạm nhân tù chung thân phù hợp với chính sách nhân đạo của Đảng và Nhà nước và các tiêu chuẩn nhân quyền quốc tế.

NỘI DUNG CHÍNH

1.Thực trạng quy định pháp luật về chế độ, điều kiện, khả năng tiếp cận phục hồi cho phạm nhân tù chung thân ở Việt Nam

Thứ nhất, Hiến pháp năm 2013 đã ghi nhận và bảo đảm thực hiện quyền con người, quyền công dân đặt ra yêu cầu phải tiếp tục đổi mới, hoàn thiện hệ thống pháp luật, nhất là pháp luật hình sự, tố tụng hình sự, thi hành án hình sự

với tư cách là công cụ pháp lý quan trọng trong việc bảo đảm và bảo vệ quyền con người, quyền cơ bản của công dân đối với phạm nhân tù chung thân

Khoản 2, Điều 14 quy định: “Quyền con người, quyền công dân chỉ có thể bị hạn chế theo quy định của luật trong trường hợp cần thiết vì lý do quốc phòng, an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội, đạo đức xã hội, sức khỏe của cộng đồng”.

Điều 67: “Nhà nước xây dựng Công an nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, làm nòng cốt trong thực hiện nhiệm vụ bảo vệ an ninh quốc gia, bảo đảm trật tự, an toàn xã hội, đấu tranh phòng, chống tội phạm”.

Thứ hai, Bộ luật hình sự năm 2015 và Luật sửa đổi bổ sung một số điều của Bộ luật hình sự năm 2015 (gọi chung là Bộ luật hình sự năm 2017), Bộ luật tố tụng hình sự năm 2015, Luật thi hành án hình sự năm 2019 đã bổ sung nhiều quy định thể hiện tính nhân đạo đối với phạm nhân tù chung thân.

- Khoản 3, điều 40, Bộ luật hình sự năm 2015 *giảm hình phạt tử hình* đối với người bị kết án đủ 75 tuổi trở lên và không thi hành án tử hình đối với người bị kết án về tội tham ô tài sản, tội nhận hối lộ mà sau khi bị kết án đã chủ động nộp lại ít nhất $\frac{3}{4}$ tài sản tham ô, nhận hối lộ và hợp tác tích cực với cơ quan chức năng trong việc phát hiện, điều tra, xử lý tội phạm hoặc lập công lớn. Quy định này mở một con đường sống cho người bị kết án tử hình bằng án tù chung thân, đồng thời xác định trách nhiệm trong phòng, chống tội phạm tham nhũng đối với phạm nhân tù chung thân để họ trở thành người có ích cho xã hội⁹.

- Bộ luật hình sự năm 2017 bổ sung nhiều quy định đối với trường hợp *giảm mức hình phạt đã tuyên* đối với người bị kết án về nhiều tội trong đó có tội bị kết án tù chung thân; quy định về thời hạn đã chấp hành hình phạt để được xét giảm lần đầu đối với người được giảm một phần hình phạt mà lại thực hiện hành vi phạm tội mới theo hướng quy định thời gian đã chấp hành hình phạt để được xét giảm lần đầu dựa trên sự phân hoá tính chất nguy hiểm của hành vi phạm tội mới; bổ sung quy định về trường hợp xét giảm án đối với người bị kết án tử hình đã được ân giảm hoặc người bị kết án tử hình thuộc trường hợp không thi hành án tử hình, thời gian đã chấp hành hình phạt để xét giảm lần đầu

⁹ Phương Loan, Chung thân không giảm án: trái chính sách nhân đạo? <https://plo.vn/phap-luat/chung-than-khong-giam-an-trai-chinh-sach-nhan-dao-569808.html>

là 25 năm và dù được giảm nhiều lần nhưng phải bảo đảm thời hạn thực tế chấp hành hình phạt là 30 năm.

- Bộ luật hình sự năm 2015 sửa đổi, bổ sung năm 2017 bổ sung quy định hoàn toàn mới về *tha tù trước thời hạn có điều kiện*. Đây là quy định để phạm nhân đã thi hành án được một thời gian nhất định, thoả mãn những quy định của Bộ luật có thể được xem xét để chấp hành án phạt tại cộng đồng nhưng phải thực hiện một số nghĩa vụ trong thời gian thử thách¹⁰.

Điều 66 Bộ luật hình sự năm 2015 sửa đổi, bổ sung năm 2017 quy định phạm nhân tù chung thân có thể được tha tù trước thời hạn khi có đủ các điều kiện sau đây: a) Phạm tội lần đầu; b) Có nhiều tiến bộ, có ý thức cải tạo tốt và đã được giảm thời hạn chấp hành hình phạt tù; c) Có nơi cư trú rõ ràng; d) Đã chấp hành xong hình phạt bổ sung là hình phạt tiền, nghĩa vụ bồi thường thiệt hại và án phí; đ) Đã chấp hành được ít nhất 15 năm đối với tù chung thân đã được giảm xuống tù có thời hạn. *Trường hợp người phạm tội là thương binh, bệnh binh, thân nhân gia đình liệt sỹ, gia đình có công với cách mạng, người từ 70 tuổi trở lên, người khuyết tật nặng, phụ nữ đang nuôi con dưới 36 tháng tuổi thì thời gian đã chấp hành 12 năm đối với tù chung thân đã được giảm xuống tù có thời hạn;”*.

- Bộ luật hình sự năm 2015 quy định mới về tội vi phạm quy định về giam giữ khẳng định tính nghiêm minh của pháp luật (điều 388) nhằm bảo đảm an ninh, an toàn cho các cơ sở giam giữ, góp phần nâng cao hiệu quả đấu tranh phòng, chống các hành vi vi phạm, tạo môi trường lành mạnh cho các phạm nhân, làm trong sạch hoá đội ngũ cán bộ.

- Luật thi hành án hình sự năm 2019 đã sửa đổi và bổ sung nhiều quy định liên quan đến thực hiện các chế độ của phạm nhân theo hướng nhân đạo hơn, bảo đảm tốt nhất quyền của phạm nhân trong quá trình chấp hành án (không có sự phân biệt tù chung thân và tù có thời hạn) trong việc bảo hộ tính mạng, sức khoẻ, tài sản, tôn trọng danh dự, nhân phẩm (Điều 27); quy định việc tiếp nhận người chấp hành án phạt tù (Điều 28); quy định cụ thể về các đối tượng được giam giữ riêng (Điều 30); quy định về xếp loại chấp hành án phạt tù (Điều 35) và quy định về người được tạm đình chỉ vì lý do bị bệnh nặng hoặc có

¹⁰ Theo Điều 66 và Điều 106 của Bộ Luật Hình sự 2015 sửa đổi, bổ sung năm 2017 (quy định đối với người dưới 18 tuổi) thời gian thử thách đúng bằng thời gian chấp hành hình phạt tù còn lại. Nếu trong thời gian thử thách người được tha tù trước thời hạn có điều kiện có ý vi phạm nghĩa vụ 02 lần trở lên hoặc bị xử phạt vi phạm hành chính 02 lần trở lên thì có thể bị toà án quyết định buộc người được tha tù quay trở lại trại giam để thi hành phần hình phạt tù còn lại.

dấu hiệu tâm thần phải trung cầu giám định y khoa (Điều 37), quy định về tái hoà nhập cộng đồng (Điều 45); quy định về phạm nhân được nhận tiền qua đường bưu điện (khoản 4, Điều 52). Luật thi hành án hình sự năm 2019 cũng đã bổ sung 1 mục gồm 16 điều để quy định về tha tù trước thời hạn có điều kiện (Mục 3 Chương III gồm 16 điều từ Điều 57 đến Điều 72).

Bên cạnh đó, Luật thi hành án hình sự năm 2019 cũng quy định phạm nhân có nghĩa vụ: chấp hành bản án, quyết định của Tòa án có hiệu lực pháp luật, quyết định của cơ quan quản lý thi hành án hình sự, cơ quan thi hành án hình sự trong quá trình thi hành án hình sự và các quyết định khác của cơ quan Nhà nước có thẩm quyền; chấp hành nội quy của cơ sở giam giữ phạm nhân, các tiêu chuẩn thi đua chấp hành án; chấp hành yêu cầu, mệnh lệnh, hướng dẫn của cán bộ cơ sở giam giữ phạm nhân; lao động, học tập, học nghề theo quy định; phạm nhân làm hư hỏng, làm mất hoặc hủy hoại tài sản của người khác thì phải bồi thường.

- Luật tín ngưỡng, tôn giáo năm 2016 quy định quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo của phạm nhân, đảm bảo cho phạm nhân tù chung thân có quyền sử dụng kinh sách, bày tỏ niềm tin tín ngưỡng, tôn giáo.

- Luật Tổ chức Tòa án nhân dân năm 2014 và Luật Tổ chức Viện kiểm sát nhân dân năm 2014 cũng có quy định liên quan đến thi hành án hình sự để đảm bảo nguyên tắc: “Bản án án và quyết định của Tòa án đã có hiệu lực pháp luật phải được thi hành và phải được các cơ quan, tổ chức và mọi công dân tôn trọng. Cá nhân, các cơ quan, tổ chức hữu quan trong phạm vi trách nhiệm của mình phải chấp hành nghiêm chỉnh bản án, quyết định của Tòa án và phải chịu trách nhiệm trước pháp luật về việc chấp hành đó. Trong phạm vi của mình, trách nhiệm của mình, các cơ quan nhà nước, chính quyền xã, phường, thị trấn và công dân phải phối hợp với các cơ quan tổ chức có nhiệm vụ thi hành bản án, quyết định của Tòa án trong việc thi hành án”. Theo đó, liên quan đến phạm nhân bị kết án tù chung thân, Tòa án có quyền ra quyết định thi hành án hoặc quyết định uỷ thác thi hành án hình sự; quyết định hoãn hoặc tạm đình chỉ thi hành án phạt tù; lập hồ sơ đề nghị đặc xá (đối tượng đặc biệt), tham gia giúp Hội đồng tư vấn đặc xá thực hiện việc đặc xá. Đồng thời, Tòa án có thẩm quyền trong việc xét quyết định tha tù trước thời hạn có điều kiện.

Đối với Viện kiểm sát, Luật Tổ chức Viện kiểm sát nhân dân quy định rõ chức năng kiểm sát hoạt động thi hành án phạt tù, quản lý và giáo dục người

chấp hành án phạt tù theo đúng quy định của pháp luật; đồng thời đảm bảo rằng quyền con người và các quyền, lợi ích hợp pháp khác của người chấp hành án phạt tù không bị luật hạn chế phải được tôn trọng và bảo vệ.

Thứ ba, phạm nhân tù chung thân là một trong những đối tượng điều chỉnh của Luật Đặc xá¹¹, thể hiện là một chủ trương, chính sách lớn của Đảng và Nhà nước, thể hiện việc đảm bảo và thúc đẩy quyền con người tại Việt Nam, thể hiện truyền thống tốt đẹp của dân tộc ta, vừa nghiêm minh trong xét xử người phạm tội, đồng thời khoan hồng, nhân đạo đối với những phạm nhân có quá trình cải tạo, lao động, học tập tốt, rèn luyện tiến bộ để trở về với cộng đồng, hướng thiện, thành người có ích cho xã hội.

Khoản 1, Điều 3 Luật Đặc xá 2018 quy định: “Đặc xá là sự khoan hồng đặc biệt của Nhà nước do Chủ tịch nước quyết định tha tù trước thời hạn cho người bị kết án phạt tù có thời hạn, tù chung thân nhân sự kiện trọng đại, ngày lễ lớn của đất nước hoặc trong trường hợp đặc biệt”. Như vậy, đặc xá là sự khoan hồng đặc biệt của Nhà nước qua việc quyết định tha tù trước thời hạn cho người bị kết án phạt tù có thời hạn, tù chung thân nhân sự kiện trọng đại, ngày lễ lớn của đất nước hoặc trong trường hợp đặc biệt để đáp ứng yêu cầu đối nội, đối ngoại của Nhà nước Chủ tịch nước xem xét, quyết định đặc xá mà không phụ thuộc vào thời điểm này.

Để được đặc xá, phạm nhân tù chung thân phải có đủ các điều kiện như: chấp hành hình phạt tù chung thân nhưng đã được giảm xuống tù có thời hạn. Đồng thời, phải thuộc các điều kiện quy định tại điều 11 của Luật Đặc xá như sau: có nhiều tiến bộ, có ý thức cải tạo tốt và được xếp loại chấp hành án phạt tù khá hoặc tốt theo quy định của pháp luật về thi hành án hình sự; *đã chấp hành án phạt tù ít nhất là 14 năm hoặc 17 năm (tùy loại tội) đối với trường hợp bị phạt tù chung thân đã được giảm xuống tù có thời hạn, nếu sau khi đã được giảm xuống tù có thời hạn mà tiếp tục được giảm thời hạn chấp hành án phạt tù thì thời hạn được giảm sau đó không được tính vào thời gian đã chấp hành án phạt tù.* Đã chấp hành xong hình phạt bổ sung là phạt tiền, đã nộp án phí; Đã thi hành xong nghĩa vụ trả lại tài sản, bồi thường thiệt hại, nghĩa vụ dân sự khác đối với người bị kết án phạt tù về các tội phạm tham nhũng hoặc tội phạm khác do

¹¹ Đặc xá là một trong những chế định pháp lý được quy định tại Điều 88, 91 Hiến pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam, được thể chế hóa trong Luật Đặc xá năm 2007 và nay là Luật Đặc xá năm 2018 và các văn bản pháp luật khác có liên quan.

Chủ tịch nước quyết định trong mỗi lần đặc xá; Đã thi hành xong hoặc thi hành được một phần nghĩa vụ trả lại tài sản, bồi thường thiệt hại, nghĩa vụ dân sự khác nhưng do lâm vào hoàn cảnh kinh tế đặc biệt khó khăn thuộc trường hợp chưa có điều kiện thi hành tiếp phần còn lại theo quy định của pháp luật về thi hành án dân sự đối với người bị kết án phạt tù không thuộc trường hợp quy định tại điểm d khoản này. Trường hợp phải thi hành nghĩa vụ trả lại tài sản, bồi thường thiệt hại, nghĩa vụ dân sự khác đối với tài sản không thuộc sở hữu của Nhà nước thì phải được người được thi hành án đồng ý hoãn thi hành án hoặc không yêu cầu thi hành án đối với tài sản này; Khi được đặc xá không làm ảnh hưởng xấu đến an ninh, trật tự;

Luật Đặc xá năm 2018 đã quy định người bị kết án phạt tù không được đề nghị đặc xá dù có đủ các điều kiện quy định tại Điều 11 nếu họ đang bị kết tội về một trong những tội sau: Tội phản bội Tổ quốc; Tội hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân; Tội gián điệp; Tội xâm phạm an ninh lãnh thổ; Tội bạo loạn; Tội khủng bố nhằm chống chính quyền nhân dân; Tội phá hoại cơ sở vật chất - kỹ thuật của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam; Tội làm, tàng trữ, phát tán hoặc tuyên truyền thông tin, tài liệu, vật phẩm nhằm chống Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam; Tội phá rối an ninh; Tội chống phá cơ sở giam giữ; Tội khủng bố; Tội phá hoại hòa bình, gây chiến tranh xâm lược; Tội chống loài người; Tội phạm chiến tranh; Tội tuyển mộ, huấn luyện hoặc sử dụng lính đánh thuê; Tội làm lính đánh thuê (điều 16). Như vậy, Luật Đặc xá 2007 quy định bản án hoặc quyết định của Tòa án đối với người đang có kháng nghị theo thủ tục giám đốc thẩm, tái thẩm thuộc trường hợp không được đề nghị đặc xá thì khoản 2 Điều 12 Luật Đặc xá 2018 thu hẹp hơn đối tượng không được đề nghị đặc xá, theo đó bản án, phần bản án hoặc quyết định của Tòa án phải bị kháng nghị theo hướng tăng nặng trách nhiệm hình sự mới không được đề nghị đặc xá.

2. Thực trạng thực hiện pháp luật về chế độ, điều kiện, khả năng tiếp cận phục hồi cho phạm nhân tù chung thân ở Việt Nam

2.1. Ưu điểm

Thứ nhất, chế độ giam giữ phạm nhân tù chung thân được thực hiện đúng các quy định của Luật Thi hành án hình sự về thủ tục, trình tự, thời gian đưa người bị kết án tù chung thân đi chấp hành và công khai thông báo nơi tiếp nhận phạm nhân tù chung thân.

Việc thực hiện đúng quy định đã khắc phục cơ bản tình hình kéo dài thời gian giam giữ người bị kết án tù chung thân mà bản án đã có hiệu lực pháp luật ở các trại tạm giam, nhà tạm giữ. Đồng thời, công tác tiếp nhận phạm nhân tù chung thân tiến hành chặt chẽ, đảm bảo đúng người, đầy đủ hồ sơ cũng như thực hiện đúng quy định gửi thông báo đến toà án đã ra quyết định thi hành án, gia đình phạm nhân, cơ quan đại diện ngoại giao (đối với người nước ngoài) và thông báo cho các cơ quan thi hành án dân sự các trường hợp có hình phạt bổ sung là hình phạt tiền hoặc bồi thường dân sự để các cơ quan, tổ chức, gia đình biết nơi phạm nhân chấp hành án và cơ quan chịu trách nhiệm giam giữ, giáo dục, cải tạo phạm nhân.

Thứ hai, công tác phân loại, tổ chức giam giữ phạm nhân được quy định cụ thể và tổ chức thực hiện nề nếp đảm bảo giữ nghiêm kỷ luật, tạo môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh cho việc chấp hành án của phạm nhân tù chung thân.

Thông tư số 17/2020/TT-BCA ngày 18/2/2020 của Bộ trưởng Bộ Công an quy định về Nội quy cơ sở giam giữ phạm nhân tạo cơ sở pháp lý để phạm nhân tù chung thân thực hiện những quyền cơ bản của phạm nhân; đồng thời xác định những hành vi bị nghiêm cấm thực hiện trong trại giam. Thông tư cũng quy định đối với người đến thăm gặp, tiếp xúc lãnh sự và những người đến làm việc, phối hợp tổ chức các hoạt động giáo dục tại cơ sở giam giữ. Do đó, thời gian qua, đã giảm dần các hoạt động gây rối trật tự, chống người thi hành công vụ trong các trại giam. Các biểu hiện trốn thoát đã giảm; số phạm nhân vi phạm nội quy, quy chế giam giữ được phát hiện kịp thời. Trong các trại giam không có hiện tượng gây rối, chống đối tập thể. Phạm nhân tù chung thân có chế độ thăm gặp, nhận quà, nhận thư, gọi điện thoại cho người thân không khác với phạm nhân tù có thời hạn; phạm nhân được tăng gia sản xuất để cải thiện đời sống, sinh hoạt; được mua hàng thiết yếu bằng sổ lưu ký, giá cả được niêm yết công khai, đáp ứng thêm nhu cầu sinh hoạt của phạm nhân, không có tình trạng phạm nhân tù chung thân bị suy kiệt sức lực. Hàng năm các trại giam đều tổ chức Hội nghị gia đình phạm nhân để thông báo kết quả cải tạo và bàn biện pháp phối hợp trong giáo dục, cải tạo phạm nhân nên có tác dụng tốt.

Thứ ba, các chế độ, chính sách ăn, mặc, học tập, sinh hoạt, chữa bệnh và hoạt động giáo dục, cải tạo, hướng nghiệp, đào tạo nghề cho phạm nhân có nhiều đổi mới và được thực hiện đúng quy định¹² thể hiện ý nghĩa nhân văn, tạo môi trường thuận lợi để phạm nhân tù chung thân học tập, rèn luyện và cải tạo tiến bộ.

Đề đời sống vật chất và tinh thần cho phạm nhân được cải thiện, thời gian vừa qua, Bộ Công an đã ban hành Nội quy trại giam, Quy chế dân chủ trong trại giam; quy định hoạt động hoà giải, Ban Tự quản phạm nhân; ban hành 4 tiêu chuẩn thi đua chấp hành án phạt tù, quy định xếp loại thi đua chấp hành án phạt tù và phối hợp với Bộ Tư pháp, Bộ Giáo dục và Đào tạo, Bộ Lao động - Thương binh và xã hội, Cơ quan tuyên giáo, Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam, Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam, Hội luật gia Việt Nam và một số cơ quan tổ chức nghiên cứu khoa học về giáo dục, ban hành các Thông tư liên tịch hướng dẫn về giáo dục pháp luật, giáo dục công dân, dạy văn hoá, dạy nghề cho phạm nhân và triển khai nhiều hoạt động tuyên truyền đường lối, chính sách của đảng và Nhà nước, phổ biến pháp luật cho phạm nhân; phối hợp công tác giáo dục phạm nhân nữ, phạm nhân ở độ tuổi trưởng thành và giúp đỡ họ tái hoà nhập cộng đồng; tổ chức học xoá mù chữ cho số phạm nhân không biết chữ. Một số trại đã mở lớp dạy tiếng Việt cho phạm nhân là người nước ngoài để phục vụ công tác quản lý, giáo dục họ trong thời gian chấp hành án. Các trại giam đều rất quan tâm đến mở lớp đào tạo nghề, truyền nghề, cấp chứng chỉ cho phạm nhân để tạo cơ hội tìm việc làm, ổn định cuộc sống nếu phạm nhân có điều kiện ra tù¹³;

Đối với một số phạm nhân tù chung thân có nhiều tiền án, thường xuyên vi phạm nội quy, xếp loại cải tạo kém được quan tâm chú trọng để giúp phần đầu cải tạo tiến bộ, giảm bớt tiêu cực trong lối sống và hạn chế vi phạm. Các trại giam thường xuyên tổ chức hoạt động giáo dục bổ trợ, tổ chức các phong trào thi đua chấp hành hình phạt tù, tổ chức sinh hoạt câu lạc bộ văn nghệ, thể dục, thể thao để đáp ứng nhu cầu tinh thần, văn hoá, thông tin cho phạm nhân. Do đó, số phạm nhân cải tạo kém chiếm tỷ lệ 9,51% năm 2011, đến năm 2018

¹²Ngày 9/11/2020, Chính phủ ban hành Nghị định 133/2020/NĐ-CP về quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật thi hành án hình sự.

¹³Tính đến 2018 có 46/54 trại giam thành lập Trung tâm dạy nghề cho phạm nhân, chú trọng nghề may mặc, xây dựng, mộc, cơ khí, thêu ren, thủ công mỹ nghệ, trồng trọt, chăn nuôi, chế biến nông sản

còn 5,54%. Số phạm nhân được giảm án, tạm đình chỉ chấp hành án phạt tù, đặc xá ngày càng tăng¹⁴.

Công tác phòng, chống dịch bệnh được tổ chức nề nếp; các trại giam được đầu tư hệ thống nước sạch; phạm nhân nặng được điều trị tại bệnh xá hoặc bệnh viện (phòng chữa bệnh riêng trong bệnh viện của địa phương)¹⁵.

Thứ tư, tổ chức bộ máy thi hành án phạt tù được kiện toàn theo hướng tinh giản về số lượng, cán bộ, nâng cao chất lượng và trình độ của cán bộ, chiến sĩ làm công tác trại giam; cơ sở vật chất các trại giam được chú trọng về quy mô và trang thiết bị; từng bước được thực hiện phù hợp quá trình hội nhập quốc tế.

Trong thời gian qua, các trại giam đều đang trong quá trình đầu tư, cải tạo nâng cao để đảm bảo về điều kiện giam giữ theo Luật thi hành án hình sự (2m²/1phạm nhân). Nhiều trại giam đầu tư xây dựng hệ thống nước thải sinh hoạt, hệ thống thủy lợi, kênh mương, hồ chứa nước, buồng giam, nhà ăn tập thể, phòng học được mở rộng phục vụ sinh hoạt; phạm nhân tù chung thân được xem truyền hình, gặp gỡ gia đình, liên hệ với người thân qua điện thoại thường xuyên hơn; chế độ ăn, mặc, ở, chăm sóc sức khỏe... được đảm bảo giúp cho phạm nhân tù chung thân yên tâm cải tạo và phấn đấu để được đặc xá, tha tù;

Cơ quan quản lý thi hành án hình sự Bộ công an đã tham gia Tổ chức các Hội nghị cán bộ trại giam khu vực Châu Á- Thái Bình Dương, tham gia Hội nghị thường niên Hiệp hội nhà tù thế giới, tổ chức tham quan, trao đổi, học tập kinh nghiệm với nhiều nước, đối thoại với nhiều Đoàn cán bộ trại giam các nước, các tổ chức nhân quyền thế giới và khu vực. Do đó, tính công khai, minh bạch trong quản lý trại giam được đảm bảo.

Công tác thanh tra, kiểm tra các trại giam được thực hiện thường xuyên để kịp thời phát hiện, chấn chỉnh, xử lý các trường hợp vi phạm; kiến nghị các cấp có thẩm quyền sửa đổi, bổ sung pháp luật về thi hành án hình sự. Bên cạnh đó, chú trọng công tác giải quyết khiếu nại, tố cáo của phạm nhân tù chung thân theo đúng thẩm quyền, trình tự, thủ tục thời gian mà Luật Khiếu nại, Luật Tố cáo và Luật Thi hành án hình sự quy định.

¹⁴Từ năm 2011 đến tháng 5/2018 có 3 đợt đặc xá, tha tù trước thời hạn cho 44.397 phạm nhân; năm 2021 có 3.026 phạm nhân đang chấp hành án phạt tù và 3 người đang được tạm đình chỉ chấp hành án phạt tù, 6 người đang được hoãn chấp hành án phạt tù, có đủ điều kiện được hưởng đặc xá.

¹⁵Có 50/54 trại giam xây phòng chữa bệnh riêng cho phạm nhân tại trung tâm y tế cấp huyện và bệnh viện cấp tỉnh

Thứ năm, công tác tái hoà nhập cộng đồng cho phạm nhân tù chung thân được quan tâm thực hiện.

Nhiều cơ quan, ban ngành, tổ chức đoàn thể xã hội và nhân dân đã tích cực tham gia vào các hoạt động quản lý, giáo dục, giúp đỡ người chấp hành xong án phạt tù có cuộc sống ổn định, làm ăn chân chính. Điển hình như mô hình “Quỹ hoàn lương của thành phố Hồ Chí Minh”, “Quỹ doanh nhân với an ninh trật tự” của Thanh Hoá, Đồng Nai và nhiều mô hình khác của Đà Nẵng, Bắc Ninh, Nam Định...

Như vậy, thời gian qua, pháp luật quy định về chế độ, điều kiện, khả năng tiếp cận phục hồi cho phạm nhân tù chung thân ở Việt Nam đã có nhiều thay đổi, hoàn thiện theo hướng bảo đảm tốt hơn quyền và lợi ích hợp pháp của phạm nhân tù chung thân. Công tác giáo dục, cải tạo, cảm hoá phạm nhân và giúp đỡ để tái hoà nhập cộng đồng được quan tâm và tăng cường; chế độ chính sách đối với phạm nhân được đảm bảo; cơ sở vật chất trại giam được cải thiện; lực lượng cán bộ quản giáo được đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ đảm bảo chính quy, chuyên nghiệp... Những kết quả nổi bật đó góp phần đảm bảo tính nghiêm minh của pháp luật, tôn trọng và bảo vệ, bảo đảm quyền con người, giữ gìn ổn định chính trị, trật tự an toàn xã hội, tạo môi trường thuận lợi để phát triển kinh tế - xã hội.

2.2. Khó khăn, vướng mắc và nguyên nhân

a) Khó khăn, vướng mắc

Thứ nhất, một số quy định pháp luật chưa thống nhất nên quá trình áp dụng còn lúng túng.

Nhiều trại giam lúng túng trong việc giam giữ đối tượng chuyển giới và xác định giới tính đối với phạm nhân có vấn đề về giới tính không rõ ràng; phạm nhân đình chỉ cấp hành án và việc bàn giao người được tạm đình chỉ ốm nặng điều trị tại bệnh viện cho chính quyền xã, phường, thị trấn nơi người được tạm đình chỉ về cư trú; về quyền sử dụng kinh sách, bày tỏ niềm tin tín ngưỡng, tôn giáo với một số đạo mới xuất hiện; quyền kết hôn giữa phạm nhân tù chung thân với người bị kết án tử hình, quyền hiến xác, tặng, gửi tinh trùng vào ngân hàng tinh trùng v...v...

Thứ hai, công tác tái hoà nhập cộng đồng chưa được nhiều địa phương quan tâm trong việc bố trí chỗ ở, ổn định cuộc sống, việc làm, tâm lý v...v...

Thứ ba, công tác đặc xá chưa được làm thường xuyên; số lượng đặc xá nhiều và không có quy định pháp lý ràng buộc về điều kiện sau khi được hoà nhập xã hội nên chưa thể hiện được tính nghiêm minh, nhất là so với hình thức tha tù trước thời hạn có điều kiện.

Thứ tư, công tác quản lý giam giữ có nơi còn buông lỏng công tác kiểm tra, kiểm soát nhà giam, buồng giam nên hiện tượng trốn trại, phạm tội mới trong trại, nhất là tai nạn, thương tích do đánh nhau vẫn xảy ra; hiện tượng cất giấu, sử dụng trái phép thiết bị liên lạc, ma tuý, đồ vật cấm còn diễn biến phức tạp;

Thứ năm, chất lượng công tác giáo dục, cải tạo còn thấp; phương pháp giáo dục chưa phù hợp.

Thứ sáu, buồng giam và các công trình phục vụ giam giữ còn bất cập; công cụ hỗ trợ phục vụ giam giữ còn thiếu so với nhu cầu thực tế; một số thiết bị chưa bảo đảm.

Thứ bảy, trình độ nghiệp vụ, pháp luật của cán bộ quản giáo chưa cao, chưa thực sự đáp ứng yêu cầu.

b) Nguyên nhân

Thứ nhất, nguyên nhân khách quan do số lượng người bị kết án hình sự nhiều, tính chất tội phạm nguy hiểm tạo áp lực cho công tác quản lý, giam giữ, cải tạo.

Thứ hai, nhu cầu đảm bảo quyền của phạm nhân tù chung thân ngày càng cao, pháp luật chưa phù hợp.

Thứ ba, thời gian ở trong tù nhiều, gia đình có nhiều thay đổi, biến động nên phạm nhân tù chung thân có tâm lý bất ổn, nhiều lo lắng cho gia đình, người thân.

Thứ tư, sự phối hợp giữa các cơ quan chưa thống nhất, đồng bộ trong quá trình tiếp nhận phạm nhân ra tù về hoà nhập với địa phương, cộng đồng; chính quyền địa phương chưa xác định đúng trách nhiệm, thiếu chủ động và có tâm lý ỷ lại cơ quan công an nên thiếu chỉ đạo sâu sát của chính quyền địa phương.

Thứ năm, các trại giam bị áp lực và lúng túng đối với phạm nhân tù chung thân mắc bệnh hiểm nghèo như HIV và các dịch bệnh khác.

Thứ sáu, việc thực hiện nội quy trong các trại chưa có sự quan tâm sâu sắc của các cấp lãnh đạo; các đơn vị triển khai còn chậm, chưa đồng bộ, sâu rộng tới cán bộ làm nhiệm vụ và phạm nhân; chưa đề ra được những hình thức,

phương pháp phù hợp để tổ chức thực hiện Nội quy trại giam... Nếu tình trạng này còn tái diễn trong thời gian tới sẽ là một trong những nguy cơ hiện hữu ảnh hưởng trực tiếp tới công tác đảm bảo an toàn trại giam, không quản lý và giáo dục được người phạm tội trở thành những công dân có ích cho xã hội khi trở về tái hoà nhập với cuộc sống cộng đồng, không thực hiện được nhiệm vụ của công tác tổ chức quản lý nhà nước về thi hành án phạt tù¹⁶.

3. Giải pháp bảo đảm quyền cho phạm nhân tù chung thân ở Việt Nam

3.1. Nâng cao nhận thức, đổi mới công tác phổ biến, giáo dục pháp luật về quyền con người của phạm nhân tù chung thân.

Để hiện thực hoá chính sách nhân đạo của Đảng và Nhà nước đối với phạm nhân tù chung thân trong quá trình chấp hành án tù, cần đổi mới hình thức phổ biến, giáo dục pháp luật¹⁷, tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin, hướng hoạt động phổ biến, giáo dục chính sách pháp luật hình sự nhân đạo đến phạm nhân¹⁸, gia đình phạm nhân và toàn xã hội. Có như vậy phạm nhân mới tự giác cải tạo, chữa bệnh, học nghề mới và tìm cơ hội để hoà nhập xã hội và có được sự cảm thông từ phía gia đình và xã hội. Đổi mới tư duy, xoá bỏ thành kiến, kỳ thị đối với phạm nhân tù chung thân. Xoá bỏ rào cản tâm lý của phạm nhân tù chung thân tội lỗi họ mắc phải để định hướng tương lai tốt đẹp cho họ.

3.2. Xây dựng, hoàn thiện văn bản quy phạm pháp luật điều chỉnh vấn đề có liên quan

Hiện nay các đạo luật liên quan đến thi hành án hình sự, pháp luật đặc xá đã có hiệu lực và phát huy hiệu quả trên thực tế. Tuy nhiên, thời gian tới cần xây dựng các văn bản quy phạm pháp luật quy định chi tiết, hướng dẫn thực hiện pháp luật về thi hành án hình sự, có sự điều chỉnh cần thiết đến đặc thù của phạm nhân tù chung thân.

3.3. Đổi mới chế độ, điều kiện, khả năng tiếp cận phục hồi

¹⁶Một số vấn đề đặt ra trong công tác tổ chức cho phạm nhân thực hiện nội quy trại giam trong tình hình hiện nay <http://congan.travinh.gov.vn/ch26/278.prt>

¹⁷Ngọc Hân, Công tác quản lý, giáo dục phạm nhân, <https://dongthap.gov.vn/web/ca/chi-tiet-bai-viet/>

[/asset_publisher/wbj7qfWZntAi/content/id/5782582?plidlayout=15249](#)

¹⁸Hải Lam Phương, Tư vấn, phổ biến chính sách, pháp luật hình sự nhân đạo cho phạm nhân <https://lmhtx.binhthuan.gov.vn/1327/32856/65786/580259/tim-hieu-phap-luat/tu-van-pho-bien-chinh-sach-phap-luat-hinh-su-nhan-dao-cho-pham-nhan.aspx>

Nghiên cứu đổi mới nội dung, chương trình, phương pháp giáo dục, dạy nghề cho phạm nhân theo hướng thiết thực, hiệu quả nhằm cải tạo phạm nhân thành người có ích cho xã hội, ngăn ngừa tái phạm tội nếu được đặc xá, tha tù trước thời hạn có điều kiện. Việc đào tạo nghề cho phạm nhân tù chung thân cần đảm bảo để phạm nhân sử dụng nghề đó trong quá trình lao động cải tạo trong trại, đồng thời có thể sử dụng nghề đó tại địa bàn sinh sống nếu được hoà nhập xã hội. Các trại giam cần phối hợp với các doanh nghiệp tham gia giáo dục - dạy nghề và sử dụng phạm nhân khi họ được đặc xá, tha tù.

3.4. Tăng cường công tác giám sát

Tăng cường công tác giám sát, kiểm tra, phát hiện kịp thời những vi phạm trong quá trình giam giữ, cải tạo, đảm bảo các chế độ, chính sách, điều kiện ăn ở, sinh hoạt, học nghề, lao động cải tạo, khám chữa bệnh của phạm nhân tù chung thân; chấn chỉnh những sơ hở, thiếu sót và sai phạm trong công tác quản lý, giáo dục, cải tạo phạm nhân và kiên quyết xử lý nghiêm minh các trường hợp sai phạm.

3.5. Kết nối phạm nhân tù chung thân với xã hội

Cần phát huy vai trò của chính quyền địa phương, các tổ chức chính trị - xã hội nhằm tạo điều kiện phát triển kinh tế, quan tâm đến gia đình, người thân của phạm nhân tù chung thân để người tù thấy rằng Đảng và Nhà nước đã quan tâm và không bỏ rơi họ. Bên cạnh việc Nhà nước thực hiện đầy đủ quyền lợi của phạm nhân tù chung thân còn đảm bảo quyền lợi cho gia đình họ để an tâm tư tưởng học tập và cải tạo.

Các trại giam nên tạo nhiều điều kiện để phạm nhân tù chung thân cập nhật thông tin của địa phương, đất nước, thế giới để không bị lạc hậu. Đối với những phạm nhân cải tạo tốt, nên tạo điều kiện khen thưởng bằng các cuộc gặp gỡ người thân thông qua các bữa ăn cùng thân nhân.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

Tạp chí

- 1.Đào Trí Úc, *Chính sách hình sự thể hiện trong Bộ luật hình sự năm 2015*, [2017]Khoa học pháp lý, Trường Đại học Luật thành phố Hồ Chí Minh
- 2.Lê Hữu Trí, *‘Bảo đảm quyền con người của người bị kết án phạt tù trong thi hành án hình sự Việt Nam’*, Luận án tiến sỹ luật học, PGS.TS.Trần Văn Độ hướng dẫn (2017)
- 3.Trần Đình Nhã, *‘Vấn đề chuyển giao người bị kết án trong quan hệ giữa nước ta với các nước’*, [9/2006], Nhà nước và pháp luật, số 221
- 4.Phạm Thị Quỳnh anh, *‘Nâng cao hiệu quả hợp tác quốc tế trong chuyển giao người đang chấp hành hình phạt tù,’*[2015], Nghiên cứu lập pháp, số2

Website

- 5.Ngọc Hân, Công tác quản lý, giáo dục phạm nhân, https://dongthap.gov.vn/web/ca/chi-tiet-bai-viet/-/asset_publisher/wbj7qfWZntAi/content/id/5782582?plidlayout=15249
- 6.Hải Lam Phương, *‘Tu vấn, phổ biến chính sách, pháp luật hình sự nhân đạo cho phạm nhân’*<https://lmhtx.binhthuan.gov.vn/1327/32856/65786/580259/tim-hieu-phap-luat/tu-van-pho-bien-chinh-sach-phap-luat-hinh-su-nhan-dao-cho-pham-nhan.aspx>
- 7.Phương Loan, *‘Chung thân không giảm án: trái chính sách nhân đạo?’*<https://plo.vn/phap-luat/chung-than-khong-giam-an-trai-chinh-sach-nhan-dao-569808.html>
8. Đặng Văn Thụ, *‘Một số kinh nghiệm trong công tác Kiểm sát thi hành án hình sự’*, <https://vksbacgiang.gov.vn/chuyendephapluat/59/7236>

DANH MỤC VĂN BẢN QUY PHẠM PHÁP LUẬT

1. Công ước Quốc tế về quyền Dân sự và Chính trị
2. Luật Thi hành án hình sự năm 2019.
3. Nghị định số 64/NĐ-CP ngày 28/7/2011 của Chính phủ quy định việc thi hành biện pháp bắt buộc chữa bệnh.
4. Nghị định số 133/2020/NĐ-CP ngày 09/11/2020 của Chính phủ quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Thi hành án hình sự.
5. Thông tư liên tịch số 04/2010/TTLT-BCA-BYT ngày 09/8/2010 của Bộ Công an, Bộ Y tế hướng dẫn việc khám bệnh, chữa bệnh cho người bị tạm giữ, tạm giam, phạm nhân, trại viên cơ sở giáo dục bắt buộc, học sinh trường giáo dưỡng tại bệnh viện của Nhà nước.
6. Thông tư liên tịch số 02/2015/TTLT-BCA-BQP-BYT ngày 22/01/2015 của Bộ Công an, Bộ Quốc phòng, Bộ Y tế hướng dẫn công tác quản lý, chăm sóc, tư vấn, điều trị cho người nhiễm HIV và dự phòng lây nhiễm HIV tại trại giam, trại tạm giam, nhà tạm giữ, cơ sở giáo dục bắt buộc, trường giáo dưỡng.
7. Thông tư liên tịch số 04/2018/TTLT-BCA-BQP-TANDTC-VKSNDTC ngày 09/02/2018 của Bộ Công an, Bộ Quốc phòng, Tòa án nhân dân tối cao, Viện kiểm sát nhân dân tối cao quy định phối hợp thực hiện quy định của Bộ luật Tố tụng hình sự năm 2015 về tha tù trước thời hạn có điều kiện.
8. Thông tư liên tịch số 01/2020/TTLT-BCA-BQP-TANDTC-VKSNDTC ngày 17/6/2020 của Bộ Công an, Bộ Quốc phòng, Tòa án nhân dân tối cao, Viện kiểm sát nhân dân tối cao quy định về phối hợp thực hiện trích xuất phạm nhân, học sinh đang chấp hành biện pháp xử phạt giáo dục tại trường giáo dưỡng để phục vụ điều tra, truy tố, xét xử.
9. Thông tư số 10/2020/TT-BCA ngày 06/02/2020 của Bộ trưởng Bộ Công an quy định về đồ vật cấm đưa vào cơ sở giam giữ phạm nhân và việc thu giữ, xử lý đồ vật cấm.
10. Thông tư số 14/2020/TT-BCA ngày 10/02/2020 của Bộ trưởng Bộ Công an quy định chi tiết chế độ gặp, nhận quà và liên lạc của phạm nhân.

11. Thông tư số 14/2020/TT-BCA ngày 18/02/2020 của Bộ trưởng Bộ Công an ban hành Nội quy cơ sở giam giữ phạm nhân.
12. Thông tư số 45/2020/TT-BCA ngày 15/5/2020 của Bộ trưởng Bộ Công an quy định tiêu chuẩn, định mức trang thiết bị y tế tại các cơ sở y tế khám, chữa bệnh cho phạm nhân, trại viên, học sinh và người bị tạm giữ, tạm giam.